

17. søndag efter Trinitatis d. 8. oktober 2017

Salmer:

731: Nu står der skum fra bølgetop

392: Himlene, Herre, fortælle din ære

260 Du satte dig selv i de nederstes sted

68: Se, hvilket menneske

476: Kornet, som dør i jorden

294: Talsmand, som på jorderige

Prædikentekst: Lukasevangeliet 14,1-11

Engang på en sabbat var Jesus kommet ind for at spise hos en af de ledende farisæere, og de sad og holdt øje med ham. Da stod der foran ham en mand, som led af vand i kroppen, og Jesus spurgte de lovkyndige og farisæerne: »Er det tilladt at helbrede på sabbatten eller ej?« Men de sagde ingenting. Så rørte han ved manden og helbredte ham og lod ham gå. Derpå sagde han til dem: »Hvis en af jer har en søn eller en okse, som falder i en brønd, vil han så ikke straks trække dem op, selv om det er på en sabbat?« Det kunne de ikke svare på. Da Jesus lagde mærke til, hvordan de indbudte udvalgte sig de øverste pladser ved bordet, fortalte han dem en lignelse: »Når du bliver indbudt til et bryllup, så sæt dig ikke øverst ved bordet. Måske er der indbudt en, der er fornemmere end du, og så kommer han, der har indbudt jer begge, og siger til dig: Giv ham din plads! Så må du med skam indtage den nederste plads. Nej, når du bliver indbudt, gå da hen og sæt dig på den nederste plads, så at han, der indbød dig, kan komme og sige: Min ven, sæt dig højere op! Så bliver du hædret i alle gæsternes påsyn. For enhver, som ophøjer sig selv, skal ydmyges, og den, der ydmyger sig selv, skal ophøjes.«

Hvordan skal vi finde vores rette plads i livet? Hvordan skal vi finde balancen mellem at leve liv i bedrevidende stolthed, og ydmyghed, som kan minde så meget om mindreværd?

I dag møder vi Jesu lignelse om pladserne ved bordet. Jesus er til fest hos farisæerne, de jødiske skriftekloge, som gik meget op i at overholde loven. Derfor er der først en lille episode, hvor Jesus

viser, at lovoverholdelsen ikke må forhindre barmhjertighed, som at redde liv eller helbrede. Det er dog teksten anden del, vi vil fokusere mest på i dag. Til den fest ser Jesus, at farisæerne udvælger sig de øverste pladser ved bordet. De pladser, som der er mest ære og prestige i, fordi de er tættest på værten.

Det er tydeligt, at farisæerne er jøder og ikke jyder. Hvis de var jyder, havde tingene set anderledes ud. Jeg stødte nemlig på et tidspunkt på et par citater af den danske forfatter Hans Edvard Nørregaard-Nielsen fra hans erindringsbog ”Den sommer, den eng”, om hans barndom i det vestjyske:

”Den jyske selvbevidsthed formedes ved hjælp af en næsten anmassende beskedenhed.” s. 97

”..den ofte omtalte hjemstavnsbevægelse havde i løbet af et par generationer først skabt et jysk selvværd, men bagefter også det lille bedreværd, som under dække af noget selvudslættende kunne blive til en ret besværlig størrelse.” s. 79

Jeg kommer til at tænke på Nørregaard-Nielsens beskrivelse af jydens blanding af beskedenhed og bedrevidenhed, når jeg læser bibelteksten. For det er som om, jyder her faktisk handler, som Jesus siger mennesker skal. Vi ville sætte os nederst, for det siger janteloven og vores beskedenhed jo, at vi skal. Ve den, som sætter sig selv for højt. Ham skal vi nok få pillet ned. Og sladret om. Vi ville sætte os nederst og vente på at blive fremhævet. Vi ved nok, at vi hører til højere oppe. Og det er netop, som Jesus siger, bedre at blive hevet længere op af en anden end selv at gøre det. Så ville vi både få hæder ved at blive sat på et højere sted og få hæder for vores falske beskedenhed.

Mange af os går ligesom farisæerne enormt meget op i, hvad andre tænker om os. Vi er nok ligeså stolte og bedrevidende som dem. Vi er bare lige en del lumskere. Vi ved godt, at det er bedst ikke at føre sig frem med store armbevægelser.

Eller måske er det ikke altid den lumske beskedenhed og bedrevidenheden, som gør, at vi ikke sætter os forrest. Måske er det nogle gange et mindreværd. Vi føler faktisk ikke, at vi hører til. Vi føler ikke, at vi passer ind. Naboens have er måske væsentligt mere velholdt. Hans bil er også en del

nyere. De andre lykkes bedre med deres kristenliv end mig, går mere i kirke eller får læst mere i deres bibel. Eller vi tvivler på, om vi overhovedet kan bruges til noget.

Jeg tror mange af os kender til mindreværd.

Så vi kan have forskellige grunde til ikke at sætte os selv forrest. Den lumske beskedenhed tilsat bedrevidenhed og stolthed, eller mindreværdet. Hvorfor er det godt at sætte sig bagerst? Pga. beregnende beskedenhed? Pga. mindreværd?

Nej, pga. ydmyghed. Farisæerne, som de fremstilles i Det Nye Testamente, var ikke vilde med ydmyghed. Med deres tendenser til at tage de øverste pladser afslører farisæerne noget om deres indre. De, der går så meget op i, at loven skal overholdes til punkt og prikke, så meget at de nok ikke selv vil helbrede og gøre godt på en hviledag, de viser sig nu lige pludselig at være ret interesserede i at få gode pladser. De går op i placering, de går op i status, de går op i position og magt. De går op i, hvad de er i menneskers øjne og ikke kun, hvad de er i Guds øjne.

De tænker, at det er bedst, at de selv viser, at de er noget værd. Hvis de sætter sig nederst, hvis de ydmyger sig ved at sætte sig længere nede, end de egentlig var berettiget til, så risikerer de jo, at alle ikke finder ud af, hvor meget de er værd. De tør ikke være ydmyge og sætte sig nederst, for så opdager folk ikke deres værdi og status, ja, så er de nærmest ikke noget værd. Farisæerne tænker, at de kun er noget værd, hvis andre synes, de er noget værd. De tænker, at ydmyghed er lig med, at man intet er værd, at ydmyghed er mindreværd.

Tværtimod. At være ydmyg er at vide, hvor meget man er værd, men ikke hele tiden have behov for at vise det til andre. Det er nok, at man selv ved det. Det behøver andre egentlig ikke se.

I dét er Jesus vores forbillede. Både i at være ydmyg og i at vide sig nok elsket til ikke at vise sig og tage den allerøverste plads.

Guds søn var hos Gud og havde al magt og ære der, men forlod sin plads og lod sig føde på jord. Fra det højeste sted steg han ned og blev som os. Og ikke nok med det. Han ville have haft god grund til at være en, som fik de allerbedste pladser blandt mennesker. Han burde som Guds søn have været med til alle de fine fester. Ja, han burde da i første omgang være født i et palads og ikke

i en krybbe. Han burde kun omgås med fine folk og eliten. Men han omgav sig med alle. Toldere og syndere, de laveste i samfundet. Dem, som var syge og udstødte af fællesskabet. Dem, som havde forbrudt sig mod Guds bud, og som ingen ville kendes ved. Men også med farisæerne og de andre, som forsøgte at overholde Guds bud. Han omgik alle. For alle skulle have mulighed for gennem Jesus at lære Gud at kende og lære, hvordan man lever et liv efter Guds vilje.

Ser vi på Jesu liv, så ser vi, at et liv efter Guds vilje er et liv i fællesskab med alle og i tjeneste for andre. Jesus vidste sig som Guds søn højt elsket af Gud, og det var ikke nødvendigt for ham at indtage de fineste pladser. Nej, han tjente andre. Helbredte syge. Vejledte folk i deres problemer. Tilgav dem synd. Talte sandheden. Han tjente livet igennem andre mennesker. Og ultimativt tjente han andre og os alle ved at gå i døden for os.

Hvordan kunne Jesus klare det?

Jesus havde den lodrette forbindelse i orden. Han var helt tæt på sin far og vidste, at han var højt elsket. Han behøvede ikke at søge anerkendelse hos mennesker. Han havde Guds anerkendelse. Da Jesus blev døbt, hører vi, at Helligånden stiger ned over ham, og en stemme fra oven siger: "Det er min elskede søn, i ham har jeg fundet velbehag." Den kærlighed, som Gud Fader havde til sin søn, gav Jesus styrke til at være ydmyg.

Jesus fik også mod til sit liv i ydmyghed, fordi han kendte årsagen til sit liv. Han kendte Guds plan for genoprettelse af forbindelsen til menneskeheden. Det må være lettere at leve ydmygt, når man kender årsagen. Jesu liv skulle komme andre til gode. Det gav ham styrke til at leve ydmygt.

Vi må lade os inspirere af Jesu tætte forbindelse til sin Far. Når vi døbes, bliver vi Guds børn, vi knyttes utroligt tæt sammen med Jesus, vi dør, begravnes og opstår med ham og får forbindelse til vores himmelske far. Det er vores grund til stolthed. At vi er skabt og elsket af Gud fader, at vi har Jesus om frelser og ven, og Helligånden som trøster og livgiver. Så har vi dybest set ikke brug for at gøre krav på magt og ære, for vi har en tæt forbindelse til den Gud, som har al magt og ære. Det må være grunden under vores liv. Det må være den relation, vi læner os op ad, når vi fristes til at søge ære og magt hos andre mennesker og over andre mennesker, og når vi fristes til at søge vores anerkendelse hos andre.

Hvis vi plages af mindreværd, er Gud også vores far. Vi er ikke mindre værd i hans øjne, hvis vi ikke føler, vi lever op til de krav andre stiller til os. Eller til de krav, vi stiller til os selv. Et ydmygt liv er ikke noget, vi skal præstere, for at Gud vil elske os. Han elsker os uanset, om det lykkes eller ej.

At være et Guds barn giver frihed. Frihed til på en god måde at være ligeglade med, hvad andre tænker om os.

Et ydmygt liv er ikke en byrde eller et krav. Men det er frihed. Der er noget frisættende i, at vi ikke behøver tænke på, hvad andre tænker om os. Der er noget frisættende i ikke at behøve at bruge en masse krudt på at kæmpe os op på alle mulige rangstiger. Der er noget frisættende i ikke at behøve at deltage i det kapløb om at skrabe en helt masse rigdom sammen til os selv. Alt det kan vi give afkald på.

Til støtte for det liv i frihed og ydmyghed har Gud givet os sabbatten. Den ugentlige hviledag.

Søndagen. Den minder os om, hvem vi er. At Gud elsker os, fordi han skabte os. Ikke fordi vi har præsteret en masse i løbet af ugen, eller fordi vi har været ydmyge, men fordi han har skabt os, og fordi vi er hans børn ved dåb og tro. Pga. det, vi er i ham, og ikke pga. det, vi gør.

Det er derfor oplagt at gøre hviledagen til en dag med masser af tid til gudstjeneste, fællesskab med venner og familie og tid til at nyde Guds skaberværk. Den dag skal der ikke præsteres eller arbejdes unødigt. På den dag giver vi nemlig afkald på alt det, som vi føler, vi skal bruge vores tid på. Vi trækker os tilbage fra de vanlige pligter. Vi forsøger at lytte til Guds stemme og være lydige mod ham. På hviledagen skal der hviles og væres. Mediteres over alt det, vi har fået fra Gud, vores gode far.

Hviledagen er den søndag, hvor vi fejrer, at Jesu ydmygelse i død og lidelse ikke endte der. Nej, Jesus blev ophøjet. Oprejst fra døden af Gud Fader og beviste dermed, at den, der ydmyger sig selv, skal ophøjes.

Hvis vi bliver ophøjet til en fest og sat højere op, så kommer det kun os selv til gavn. Så bliver vi set og får lidt ære og respekt i andres øjne. Jesu ophøjelse og sejr over døden og til sidst hans himmelfart, er noget, som ikke kun kommer ham selv til gode, men også os. Fordi Jesus besejrede døden og har genindtaget sin plads hos Gud, så er det muligt for os at have håb om, at vi kan gøre

det samme. I følgeskab med Jesus, i forbundetheden med ham i dåb og tro, da kan vi gøre den samme bevægelse som ham. Vi kan ydmyges og fornædres af døden, men kan opstå og ophøjes som ham efter døden til evigt liv hos Gud.